

Nr 325

Av herr Geijer, Arne, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete.

(Lika lydande med motion nr 389 i Andra kammaren)

Genom bildandet av Nordiska rådet för tio år sedan har de fem medlemsstaterna givit uttryck åt den betydelse de tillmäter ett fortsatt och utökat nordiskt samarbete. De pågående mellanfolkliga integrationssträvandena och i all synnerhet den europeiska marknadsutvecklingen utsätter emellertid, samtidigt som de är uttryck för löftesrik mellanfolklig samarbetsvilja, de nordiska ländernas sammanhållning och samverkan för allvarliga påfrestningar. För att i detta läge bättre kunna hävda den nordiska gemenskapen ingick Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige våren 1961 helsingforsavtalet om nordiskt samarbete.

Om syftet med helsingforsavtalet skall nås, krävs emellertid att dess innebörd blir klart fattad av så vida kretsar av Nordens folk som möjligt, att det förankras i själva folkviljan. Härför erfordras ett omfattande och energiskt upplysningsarbete.

I samtliga berörda länder har man i föreningarna Norden medborgarsammanslutningar, vilkas ändamål är att bedriva upplysningsverksamhet just av den art varom här är fråga. Dessa föreningar har från en blygsam början för snart femtio år sedan utvecklats till betydande organisationer, vilka direkt och indirekt spelat stor roll för det nordiska samarbetets utveckling. Inom föreningarna är man starkt medveten om de ökade krav som de senaste årens utveckling ställer på deras förmåga till insats. Man gör alla ansträngningar att möta dessa krav. Men svårigheterna för föreningarna att skapa de härför nödvändiga resurserna, i första hand av ekonomisk art, har visat sig mycket stora. I detta läge har föreningarna vädjat till statsmakterna om särskilt bistånd.

Den svenska föreningen ingav hösten 1960 till Kungl. Maj:t en framställning med anhållan om att utöver de statsbidrag till skolverksamhet av olika slag, som föreningen sedan länge uppburit, ett särskilt anslag på 150 000 kronor måtte lämnas till föreningens allmänna upplysningsverksamhet och skötsel. Motiven för denna anhållan var dels svårigheterna att skapa ekonomiskt underlag för verksamheten i dess föreliggande omfattning, dels behovet av att i vissa närmare redovisade avseenden vidga denna verksamhet. Det framhölls att man visserligen i betydande grad lyckats öka sina inkomster av medlemsavgifter från enskilda, företag och organisationer men att

denna ökning icke motsvarade de kostnadsstegringar som vållats genom penningvärdeförsämring och avtalsmässiga lönehöjningar och det inkomstbortfall, som det allt sämre resultatet av föreningens varulotteri liksom av så många andra varulotterier medförde. Framställningen ledde till att Kungl. Maj:t lämnade föreningen ett särskilt anslag på 80 000 kronor för budgetåret 1961/62.

Anslaget innebar ett värdefullt bistånd för föreningen, som erhöll ett lika stort anslag även för nu löpande budgetår.

I framställning avseende budgetåret 1963/64 begär föreningen åter 150 000 kronor. Den framhåller, att en viss om än otillräcklig utvidgning av verksamheten ägt rum under de senaste åren. Trots statsbidraget och en icke obetydlig ökning av intäkterna från medlemmar har emellertid så betydande underskott uppkommit, att föreningens reservkapital i det närmaste förbrukats. Fortsatta ofrånkomliga löneökningar och en ytterligare nedgång av varulotteriets avkastning var huvudorsakerna till de ekonomiska svårigheterna. Under återopande av dessa omständigheter och under hänvisning till att en utvidgning av det nordiska upplysningsarbetet ter sig angelägen, inte minst mot bakgrunden av helsingforsavtalets tillkomst, hemställer alltså föreningen om att det särskilda anslag, som sedan budgetåret 1961/62 utgått med 80 000 kronor, måtte för nästa budgetår höjas till 150 000 kronor, d. v. s. till det belopp, som ursprungligen begärts.

I årets statsverksproposition hemställer Kungl. Maj:t att riksdagen måtte höja anslagsposten till »Främjande av nordiskt-kulturellt samarbete», varur ifrågavarande anslag lämnats, med 99 000 kronor. Enligt vad som erfarits avses emellertid icke att tillmötesgå Föreningen Nordens här berörda framställning om en anslagshöjning från 80 000 kronor till 150 000 kronor.

En utebliven anslagshöjning skulle innebära, att Föreningen Norden i stället för att vidga sin verksamhet finge väsentligt inskränka den. I nuvarande läge skulle en dylik utveckling med allt vad den skulle innebära av minskat nordiskt upplysningsarbete vara synnerligen betänklig. Det ter sig starkt önskvärt, att Föreningen Norden får det ekonomiska stöd, den anhåller om, så att den beredes möjlighet att icke blott upprätthålla sin för närvarande mer än någonsin viktiga verksamhet utan också kan ytterligare vidga densamma.

Med stöd av det anförda hemställer vi,

att riksdagen för budgetåret 1963/64 måtte besluta om sådan höjning av anslaget till nordiskt-kulturellt samarbete att bidrag med 150 000 kronor till Föreningen Nordens allmänna verksamhet och skötsel kan lämnas.

Stockholm den 24 januari 1963

Arne Geijer

Birger Lundström

Birger Andersson

Allan Hernelius

Torsten Bengtson

Torsten Andersson

Ebon Andersson

Hugo Osvald